

УДК 378.014.61:005.6

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-1-30>**Анна ГЕЛЕШ,***orcid.org/0000-0002-0143-0518*

кандидат історичних наук,

доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»(Львів, Україна) *angelesh1520@gmail.com*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРУКТУРНИХ СКЛАДНИКІВ СИЛАБУСУ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним із актуальних питань сучасного забезпечення якості вищої освіти є своєчасне донесення зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та результатів навчання, критеріїв оцінювання до учасників освітнього процесу. Перехід до європейських практик та розвиток системи моніторингу якості освіти вносять позитивні зміни у взаємовідносини між здобувачами вищої освіти та викладачами. Документом, що відтворює ці взаємовідносини і роз'яснює їх взаємну відповідальність, є силабус. Попри необов'язковість силабусу, більшість вітчизняних ЗВО розробили та впровадили власні політики щодо формування, затвердження та систематичного перегляду і оновлення силабусів освітніх компонент через системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

У статті здійснено теоретичне обґрунтування поняття «силабус» та взаємозв'язку його структурних складників у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО.

Доведено, що силабус є елементом системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти ЗВО, який відображає стислий опис освітньої компоненти освітньої програми. Силабус зорієнтований на здобувачів вищої освіти та слугує путівником успішного засвоєння ними освітньої компоненти. Форма та структура силабусу визначаються внутрішньою освітньою політикою ЗВО й характеризується певними ознаками. У статті розкрито сутність поняття та ознак силабусу, подано коротку характеристику його складників. Також з'ясовано, що силабус повинен бути коротким і зрозумілим для здобувачів вищої освіти, тому його побудова має максимально відповідати їхнім потребам і водночас відображати необхідні складники та їх взаємозв'язок.

Спираючись на представлений авторкою взаємозв'язок структурних складників силабусу в системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО, підсумовано, що силабус є достатньо вагомих індикатором якості викладання та навчання. Такий підхід дає підстави стверджувати, що важливо інтегрувати його в освітнє середовище ЗВО, а викладачів спрямовувати на якісне формування силабусів власних освітніх компонент.

Ключові слова: силабус, освітня компонента, система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, заклад вищої освіти.

Anna HELESH,*orcid.org/0000-0002-0143-0518*

Candidate of Historical Sciences (PhD),

Associate Professor at the Department of Pedagogics and Innovative Education

Lviv Polytechnic National University

(Lviv, Ukraine) *angelesh1520@gmail.com*

RELATIONSHIP BETWEEN STRUCTURAL COMPONENTS OF SYLLABUS IN THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION

One of the urgent issues of modern quality assurance in higher education is the timely delivery of clear information about the goals, content and learning outcomes, evaluation criteria to participants in the educational process. The transition to European practices and the development of a system for monitoring the quality of education are making positive changes in the relationship between higher education students and teachers. The document that reproduces this relationship and clarifies their mutual responsibility is the syllabus. Despite the optionality of the syllabus, most domestic HEI have developed and implemented their own policies for the formation, approval and systematic review and updating of syllabuses of educational components through internal quality assurance systems in higher education.

The article provides a theoretical justification for the concept of «syllabus» and the relationship of its structural components in the system of internal quality assurance of higher education of the HEI.

It was proven that the syllabus is an element of the system of internal quality assurance of educational activities and the quality of higher education of the HEI, which reflects a brief description of the educational component of the educational program. The syllabus is focused on higher education seekers and serves as a guide to their successful mastering of the educational component. The form and structure of the syllabus were determined by the internal educational policy of the

HEI and were characterized by certain features. The article reveals the essence of the concept and features of the syllabus, and gives a brief description of its components. It was also found that the syllabus should be short and understandable for higher education students, so its construction should best meet their needs and, at the same time, reflect the necessary components and their relationship.

Based on the interrelation of the structural components of the syllabus in the system of internal quality assurance of higher education of the HEI, the author concludes that the syllabus is a significant indicator of the quality of teaching and learning. This approach gives grounds to assert that it is important to integrate it into the educational environment of the HEI, and to direct teachers to the qualitative formation of syllabi of their own educational components.

Key words: *syllabus, educational component, system of internal quality assurance of higher education, higher education institution.*

Постановка проблеми. В умовах переходу до єдиної європейської системи забезпечення якості освітнього процесу закладами вищої освіти (ЗВО) України, пошуку сучасних форм співробітництва викладачів та здобувачів вищої освіти провідну роль відіграє впровадження новітніх освітніх технологій та засобів навчання, сучасного організаційного та навчально-методичного забезпечення, спрямованих на розширення його прозорості та отримання здобувачами якісної вищої освіти. Процес трансформації освітнього середовища для здобувачів вищої освіти, метою якого є удосконалення принципів студентоцентрованого навчання, передбачає нові підходи до розроблення документів з організації освітнього процесу, зокрема викладання та навчання.

Сьогодні актуальності набуває питання своєчасного донесення зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та результатів навчання, критеріїв оцінювання до учасників освітнього процесу. Перехід до європейських практик та розвиток системи моніторингу якості освіти вносять позитивні зміни в організацію взаємовідносин між здобувачами вищої освіти та викладачами. Документом, що відтворює ці взаємовідносини і роз'яснює їх взаємну відповідальність, є силабус, який регламентує процес вивчення освітньої компоненти та слугує організаційною основою її викладання. Попри необов'язковість силабусу, слід відмітити, що більшість вітчизняних ЗВО розробили та впровадили власні політики щодо формування, затвердження та систематичного перегляду і оновлення силабусів освітніх компонент через системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Аналіз досліджень. Дослідженням питань, які стосуються обґрунтування поняття «силабус», зокрема визначення його основних структурних компонентів, займається низка вчених. Наукові надбання у цій царині отримані такими вченими, як О. І. Ваганова, А. В. Хижная, А. В. Трутанова, М. Н. Гладкова, Ю. Б. Лунева, С. Чепурна, Н. Булах, Л. Качалова та інші, котрі розглядають поняття силабусу як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. В умовах поступового

впровадження цього поняття у освітнє середовище вітчизняних ЗВО поняття силабусу потребує широкого вивчення саме як елемент системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Метою статті є теоретичне обґрунтування поняття «силабус» та взаємозв'язку його структурних складників у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні внутрішньоуніверситетська система забезпечення якості вищої освіти ЗВО України має на меті створення алгоритму постійної інституційної уваги до якості освіти, включно з переглядом і покращенням освітніх програм та навчальних курсів, освітніх компонент. До ключових політик системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти віднесено своєчасність забезпечення та доступність для здобувачів вищої освіти інформації щодо цілей, змісту, компетентностей та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонент освітніх програм. Рекомендованою формою представлення такої інформації про освітні компоненти є силабус.

Відповідно до чинних вимог критеріїв оцінювання якості освітніх програм (Положення, 2019) на офіційному сайті ЗВО має бути оприлюднена освітня програма (її опис та зміст), а також описи, силабуси усіх освітніх компонент, включених до неї. Обсяг інформації, що оприлюднюється, має бути достатнім для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників, здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу своєчасно ознайомитися із цілями та змістом освітніх компонент, зокрема під час формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами тощо.

Отже, можна вважати, що силабус (в перекладі з латини *syllabus* – «перелік», «каталог») є елементом системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти ЗВО, який відображає стислий опис освітньої компоненти освітньої програми.

Окремі науковці розглядають силабус як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, – це план вивчення дисципліни, «план

дій» для студентів, який має вигляд плану-конспекту навчальної дисципліни, створений безпосередньо для студента з метою допомоги організації його навчальної та самостійної діяльності (Ваганова, 2016; Чепурна, 2020). Силабус виконує функцію методичного «порадника» для здобувача вищої освіти, у ньому конкретно описано, якими компетентностями та програмними результатами навчання має оволодіти здобувач в результаті вивчення тієї чи іншої освітньої компоненти освітньої програми. Цей документ дає змогу здобувачеві вищої освіти самостійно раціонально розподілити й організувати час занять для вивчення освітньої компоненти.

За твердженням Н. Булах, силабус – це навчально-методична програма дисципліни, змістова частина якої містить такі розділи: опис навчальної дисципліни, мету й завдання, короткий зміст, теми й час, відведений на їх вивчення, завдання для самостійної роботи, час консультацій, вимоги викладача, критерії оцінювання та список основної й додаткової літератури (Булах).

Спираючись на педагогічні дослідження Л. Качалової, можна зазначити, що силабус – це «коротка програма самостійної роботи з навчальної дисципліни, в якій для успішного оволодіння знаннями, уміннями й навичками окреслено всю необхідну інформацію» (Качалова, 2017).

На сьогодні найбільш застосовуване трактування поняття «силабус» – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури (у тому числі *deadlines* та принципи оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю навчальною дисципліною. Здобувач вищої освіти має зрозуміти, чого він / вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти здобувач, вивчаючи цей курс. Він включає в себе анотацію курсу, мету, завдання, компетентності та результати навчання, перелік тем, матеріали для навчання, правила стосовно зарахування пропущених занять (Глосарій, 2020).

Теоретичне обґрунтування поняття силабусу дає підстави стверджувати, що силабус є документом, який розглядається як стислий опис, анотація до курсу чи освітньої компоненти та дає змогу забезпечити інформаційні умови для формування цілісного уявлення про якість освітньої

діяльності ЗВО. Суб'єктами силабусу є викладачі та здобувачі вищої освіти, тож створення цього документу повинно здійснюватися на принципах прозорості, об'єктивності, академічної доброчесності та добровільності ЗВО.

На відміну від робочої програми та навчально-методичного комплексу освітньої компоненти, силабус зорієнтований на здобувачів вищої освіти та слугує путівником успішного засвоєння ними освітньої компоненти. Форма та структура силабусу визначаються внутрішньою освітньою політикою ЗВО й характеризується певними ознаками (Рис. 1.).

Представлений вище силабус рекомендовано формувати в електронному вигляді та розміщувати у відкритому доступі для здобувачів вищої освіти, зокрема на офіційному сайті ЗВО. Згідно з політикою Стенфордського університету, матеріали навчального курсу мають бути доступні усім здобувачам вищої освіти, незалежно від їх фінансового становища (Creating a syllabus, 2020). Такий підхід сприятиме підвищенню рівня формування основних програмних компетентностей та результатів навчання, організації самостійної роботи здобувачів (в тому числі заочної і дистанційної форм навчання), оптимізації спільної діяльності викладачів і здобувачів вищої освіти.

Силабус розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри ЗВО, за якими закріплено освітню компоненту, відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти. При цьому важливо, щоб отримані, в результаті вивчення здобувачами вищої освіти, знання, уміння та навички відповідали запланованим цілям освітньої компоненти. Так, автори Університету Вашингтону пропонують продумати різні системи оцінки: такими будуть тести, групові чи індивідуальні проекти, наукові роботи чи презентації (Jennifer Gozalez, 2016).

Окрім загальної структури та ознак, силабус повинен бути коротким і зрозумілим для здобувачів вищої освіти, тому його побудова має максимально відповідати їхнім потребам і водночас відображати необхідні складники та їх взаємозв'язок (Рис. 2.).

Висновки. Таким чином, на основі теоретичного обґрунтування наукових підходів до визначення поняття силабусу, його ознак та структурних складників авторкою висвітлено їх взаємозв'язок у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО.

З'ясовано, що в процесі спілкування викладачів і здобувачів вищої освіти силабус є чи не найкращим способом донесення необхідної інформації. Осно-

СИЛАБУС «освітньої компоненти»	
Найменування освітньої програми	Найменування освітньої програми, яка передбачає реалізацію даної освітньої компоненти
Обсяг освітньої компоненти	Загальне навантаження: к-ть кредитів ECTS (к-ть годин). Заняття в аудиторії: (к-ть занять / академічних годин). Загальна к-ть годин на самостійне опрацювання. Форма підсумкового контролю.
Викладач/чі	ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, факультет / інститут.
Контактні дані викладача/чів	Телефон, корпоративна електронна пошта, посилання на wiki сторінку.
Семестр	Семестр, в якому заплановано вивчення освітньої компоненти.
Форма навчання	Очна денна, заочна, дистанційна.
Покликання на електронний навчально-методичний комплекс (ЕНМК)	Покликання повинно відкриватися за умови введення здобувачем своєї корпоративної адреси і паролю. Інтерфейс – для ознайомлення. Якщо це зовнішній стейкголдер, ЗВО потрібно прописати умови можливої тимчасової авторизації.
Анотація до освітньої компоненти	Зазначається роль та місце освітньої компоненти в системі підготовки фахівців за певною освітньою програмою, актуальність, форми організації занять, використання сучасних освітніх технологій, в тому числі проведення проблемних і оглядових лекцій, активні і творчі форми проведення занять, необхідне обладнання, пристрої, програмне забезпечення, застосування дистанційного складника тощо.
Мета та цілі освітньої компоненти	<i>Мета – чітко сформульований запис про досягнення головного результату при вивченні освітньої компоненти. Цілі конкретизуються відповідно до освітньої програми, випливають із поставленої мети і виражаються у вигляді загальних та фахових компетентностей (у т.ч. Soft Skills), що визначаються освітньою програмою.</i>
Тематичний і календарний план вивчення освітньої компоненти	Рекомендується оформляти у вигляді таблиці, де вказуються номер тижня, назва теми заняття (лекції, лабораторного чи практичного / семінарського заняття), кількість годин, що відводиться на вивчення певної теми, в тому числі на самостійну роботу здобувача вищої освіти, а також зміст і перелік завдань для самостійної роботи, тематика індивідуальних завдань тощо. Тижнева тривалість занять має відповідати навчальному плану та розкладу занять здобувачів. Також до кожної теми визначаються форми та методи оцінювання виконаних здобувачами завдань.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні освітні компоненти	Пререквізити (Prerequisite) – освітні компоненти, що містять знання, уміння і навички, необхідні для засвоєння даної освітньої компоненти. Постреквізити (Postrequisite) – освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, здобуті після закінчення вивчення певної освітньої компоненти.
Компетентності	Інформація має відтворювати досягнення здобувачами компетентностей, що визначають нормативний зміст освіти і формуються в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійна робота, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо), за формою і змістом відповідати вимогам щодо формулювання компетентностей та корелюватися із компетентностями, визначеними освітньою програмою.
Програмні результати навчання	Інформація має відтворювати досягнення здобувачами програмних результатів навчання, що визначають нормативний зміст освіти і формуються в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійна робота, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо), за формою і змістом відповідати вимогам щодо формулювання результатів навчання та корелюватися із програмними результатами навчання освітньої програми.
Методи і критерії оцінювання	Зазначаються види та форми контролю, узагальнені критерії і шкали оцінювання результатів навчання, структурування освітньої компоненти і призначення коефіцієнтів вагомості різним видам навчальної роботи, оцінки, які можуть отримати здобувачі вищої освіти при вивченні даної освітньої компоненти. Ця інформація має відповідати вимогам внутрішніх політик ЗВО.
Методи та форми організації навчання	Методи та форми організації навчання спрямовані на активізацію й стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Зазвичай це проблемні й оглядові лекції, активні семінари, лабораторні заняття, ділові ігри, тренінги, заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки, дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, бесіди і дискусії, робота в Internet аудиторіях – електронні лекції, семінари, лабораторні роботи, дистанційні консультації тощо.
Умови визначення навчального рейтингу здобувача вищої освіти	Умови визначення навчального рейтингу здобувача вищої освіти ґрунтуються на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації. В умовах кредитної технології навчання контроль успішності здобувачів вищої освіти з кожної освітньої компоненти поділяється на вхідний (попередній), поточний (тематичний), підсумковий (семестровий контроль, підсумкову атестацію) контроль.
Самостійна позааудиторна робота здобувача вищої освіти	Зазначаються види самостійної позааудиторної роботи та кількість годин відповідно, а також внутрішні політики ЗВО щодо організації і контролю самостійної позааудиторної роботи здобувачів. Чітко окреслюються список завдань, тематика рефератів, есе та рекомендована література.
Внутрішні політики ЗВО	Політика щодо розподілу самостійної роботи. Політика комунікації в межах освітнього процесу. Політика щодо дедлайнів і перескладання. Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо звернень здобувачів. Інші політики ЗВО.
Рекомендована література	Наводиться перелік джерел основної і додаткової літератури, що найповніше забезпечують освітню компоненту.
Додаткові ресурси	Наводиться перелік додаткових джерел, Інтернет ресурси, вебінари, презентації, інструкції, онлайн-курси (Prometheus, EdEra) тощо.
Мова навчання	Зазначаються мови навчання (українська, англійська тощо).
Інші особливості освітньої компоненти	Досвід міжнародних проектів. Досвід інших вітчизняних та міжнародних курсів. Інші особливості освітньої компоненти

Рис. 1. Загальна структура та ознаки силабусу

Рис. 2. Взаємозв'язок структурних складових силабусу в системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО

вним завданням силабусу освітньої компоненти є допомога здобувачам вищої освіти у підвищенні їх здатностей до вивчення необхідного матеріалу. Задля цього силабус повинен включати: основну інформацію про освітню компоненту, інформацію про викладача, опис змісту, критерії оцінювання, цілі та завдання, рекомендовану літературу та додаткові ресурси, попередні та додаткові умови тощо.

Якість силабусу є достатньо вагомим індикатором якості викладання та навчання в системі

внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО. Тому важливо інтегрувати його в освітнє середовище ЗВО, а викладачів спрямовувати на якісне формування силабусів власних освітніх компонент. Такий підхід сприятиме не тільки підвищенню рівня формування програмних компетентностей та результатів навчання здобувачів, але й застерігатиме ЗВО від студентських скарг і непорозумінь протягом усього періоду навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булах Н. В. Силлабус как средство организации самостоятельной деятельности студентов. Сайт Ярославского государственного педагогического университета им. К. Д. Ушинского. URL: http://yspu.org/images/8/80/Булах_Н.В._статья_.pdf (дата звернення: 03.12.2021).
2. Ваганова О. И. и др. Силлабус как средство организации самостоятельной работы студентов. *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*. 2016. № 11–5. С. 968–970.
3. Глосарій. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/Глосарій.pdf> (дата звернення: 03.12.2021).
4. Качалова Л. П. Организация самостоятельной работы студентов по педагогическим дисциплинам с использованием силлабуса. *Современная наука: актуальные проблемы теории и практики*. 2017. № 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/syllabus-kak-sredstvo-organizatsii-samostoyatelnoy-raboty-studentov/viewer> (дата звернення: 03.12.2021).
5. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ МОН України 11.07.2019 р. № 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19> (дата звернення: 03.12.2021).
6. Чепурна С. Силлабус як засіб організації самостійної роботи студентів під час педагогічної практики. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 5. С. 215–219.
7. Creating a syllabus. URL: <https://citl.illinois.edu/citl-101/teaching-learning/resources/teaching-strategies/creating-a-syllabus> (дата звернення: 04.12.2021).
8. Jennifer Gozalez. How to write a syllabus. URL: <https://www.cultofpedagogy.com/course-syllabus-how-to/> (дата звернення: 04.12.2021).

REFERENCES

1. Bulah N. V. Syllabus kak sredstvo organizatsii samostoyatelnoy deyatelnosti studentov [Syllabus as a means of organizing students' independent activities]. Sayt Yaroslavskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. K. D. Ushinskogo. URL: http://yspu.org/images/8/80/Булах_Н.В._статья_.pdf (data zvernennia: 03.12.2021). [in Russian].
2. Vaganova O. I. i dr. Syllabus kak sredstvo organizatsii samostoyatelnoy raboty studentov [Syllabus as a means of organizing students' independent work]. Mezhdunarodnyy zhurnal prikladnykh i fundamentalnykh issledovaniy. 2016. № 11–5. S. 968–970. [in Russian].
3. Hlosarii [Glossary] Natsionalne ahentstvo iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/Hlosarii.pdf> (data zvernennia: 03.12.2021). [in Ukrainian]
4. Kachalova L. P. Organizatsiya samostoyatelnoy raboty studentov po pedagogicheskim distsiplinam s ispolzovaniem sillabusa [Organization of independent work of students in pedagogical disciplines with the use of syllabus]. Sovremennaya nauka: aktualnyie problemyi teorii i praktiki. 2017. № 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/syllabus-kak-sredstvo-organizatsii-samostoyatelnoy-raboty-studentov/viewer> (data zvernennia: 03.12.2021). [in Russian]
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro akredytatsiiu osvity proham, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity: Nakaz MON Ukrainy 11.07.2019 r. № 977. [On approval of the Regulations on accreditation of educational programs, which provide training for applicants for higher education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine 07/11/2019 № 977]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19> (data zvernennia: 03.12.2021). [in Ukrainian]
6. Chepurna S. Syllabus yak zasib orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv pid chas pedahohichnoi praktyky [Syllabus as a means of organizing independent work of students during pedagogical practice]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. – Drohobych: Vydavnychiy dim “Helvetyka”, 2020. Vyp. 27. Tom 5. S. 215-219. [in Ukrainian].
7. Creating a syllabus. URL: <https://citl.illinois.edu/citl-101/teaching-learning/resources/teaching-strategies/creating-a-syllabus> (data zvernennia: 04.12.2021).
8. Jennifer Gozalez. How to write a syllabus. URL: <https://www.cultofpedagogy.com/course-syllabus-how-to/> (data zvernennia: 04.12.2021).